

9. prosince 2015

K rozhodování na základě podložených informací jsou nezbytné vysoce kvalitní údaje – do statistiky se vyplatí investovat

Ve své zprávě z roku 2015 Evropská poradní komise pro dohled nad statistikou (ESGAB) vyzývá vlády, aby zajistily zpřístupnění potřebných zdrojů, a pomohly tak uspokojit současnou poptávku po statistikách a zejména investovat do budoucího vývoje. Martti Hetemäki, předseda ESGAB, tvrdí, že „Evropská unie je poměrně jedinečná tím, do jaké míry její politiky vycházejí ze statistiky. Aby byla zajištěna kvalita evropské statistiky, je nutné dodržovat vysoké profesní standardy ve všech členských státech“.

Politiky EU i vnitrostátní politiky při sledování kvantitativních cílů stále více spoléhají na statistické ukazatele. Spolehlivé, nestranné a vysoce kvalitní úřední statistiky jsou proto základním prvkem infrastruktury EU a členských států a je třeba do nich neustále investovat. Je zásadně důležité, aby ti, kdo rozhodují, zajišťovali pro Eurostat a národní statistické úřady odpovídající zdroje, které těmto úřadům umožní plnit jejich úkol vytvářet vysoce kvalitní statistiky. Větší transparentnost ohledně nákladů na tvorbu statistik by zmírnila problém tzv. „černých pasažérů“. Jedná se o situaci, kdy veřejné statky nejsou k dispozici v dostatečném objemu, jelikož je možné je spotřebovat a přitom nepřispívat na náklady s nimi spojené nebo na ně přispívat pouze minimálně. Eurostat a vnitrostátní tvůrci statistik, kteří jsou příjemci rozpočtových finančních prostředků na financování veřejných statků, musí být schopni prokázat, jaké jsou náklady na jejich statistické výstupy a služby, a to tak, že zavedou účinné systémy účtování nákladů.

Evropský statistický systém (ESS) musí zachovávat vysokou kvalitu statistik a zároveň se přizpůsobovat rychle postupujícím změnám ve společnosti. ESS čelí probíhající datové revoluci, která představuje pro úřední statistiky výzvu. ESS musí stát v čele úsilí o zkoumání nových příležitostí a přizpůsobit své rámce kvality. V některých zemích kromě toho proces regionalizace vede k přenesení odpovědnosti na regionální a místní orgány. Národní statistické úřady v těchto zemích musí mít silnou vedoucí roli a účinné koordinační pravomoci, aby byly schopné zajistit dodržování zásad Kodexu evropské statistiky.

Důvěryhodnost rozhodování na základě doložených skutečností vychází z důvěry v objektivitu a integritu úředních statistik. To, jak vnímají kvalitu statistik uživatelé, je proto v členských státech EU nesmírně důležité. V této souvislosti ESGAB naléhavě vyzývá řeckou vládu, aby aktivně vytvářela a udržovala atmosféru důvěry v řecký statistický systém. Je zásadně důležité, aby řecký ELSTAT pokračoval v cestě profesionální nezávislosti, a zabránilo se tak opakování událostí z počátku roku 2000 a z roku 2009.

Část zprávy je věnována monitorování pokroku Eurostatu, pokud jde o zlepšovací opatření, která byla přijata na základě doporučení z loňského vzájemného hodnocení; dle zjištění Eurostat provádí plán na zlepšení podle předpokladů. ESGAB nicméně trvá na svém stanovisku, pokud jde o doporučení týkající se naboru a propouštění generálního ředitele a vrcholného vedení Eurostatu, na něž existovaly odlišné názory¹.

¹ Viz oddíl 3.1 zprávy.

Další informace

Zpráva za rok 2015 a její stručné shrnutí jsou k dispozici na stránkách ESGAB (<http://ec.europa.eu/esgab/>).

Kontakt pro média

Máte-li zájem o rozhovor s předsedou ESGAB Marttim Hetemäkim, obraťte se prosím na sekretariát ESGAB: Heli Lehtimäki (estat-esgab@ec.europa.eu), tel. +352 4301-36484.

Co je ESGAB?

ESGAB² poskytuje nezávislý přehled o tom, jak je prováděn Kodex evropské statistiky. Jejím cílem je posilování profesní nezávislosti, integrity a odpovědnosti Evropského statistického systému, jež jsou klíčovými prvky Kodexu, a zlepšování kvality evropských statistik. ESGAB má sedm členů. Mezi její úkoly patří mimo jiné příprava výroční zprávy pro Evropský parlament a Radu o tom, jak Eurostat a celý Evropský statistický systém provádějí kodex. ESGAB rovněž radí Komisi (Eurostatu), jak toto provádění zjednodušit.

Kodex evropské statistiky (kodex)

Kodex evropské statistiky³ stanovuje normy pro vývoj, vytváření a šíření evropské statistiky. Vychází při tom ze společné definice kvality statistik používané v rámci Evropského statistického systému (ESS – tvoří jej národní statistické úřady a Eurostat). Kodex je samoregulačním nástrojem, který obsahuje 15 zásad, jež se týkají institucionálního prostředí, v němž vnitrostátní statistické úřady i statistické úřady EU fungují, a tvorby a šíření evropských statistik. Na podporu jeho provádění byl pro každou zásadu vytvořen soubor ukazatelů osvědčených postupů.

Evropský statistický systém⁴ (ESS) je partnerství tvořené statistickým úřadem Evropské unie, tj. Komisí (Eurostatem), a národními statistickými úřady a dalšími vnitrostátními orgány, jež v jednotlivých členských státech odpovídají za vývoj, vytváření a šíření evropských statistik.

Vzájemná hodnocení

Vzájemná hodnocení⁵ jsou součástí strategie Evropského statistického systému pro provádění kodexu. Cílem je posílit integritu, nezávislost a odpovědnost statistických úřadů v rámci ESS. První kolo vzájemného hodnocení se uskutečnilo v letech 2006–2008; druhé kolo zahájené v prosinci 2013 stále probíhá. Obě kola se týkají všech členských států EU a zemí ESVO. Evropská poradní komise pro dohled nad statistikou (ESGAB) provedla hodnocení Eurostatu s použitím metodiky vypracované pro vzájemná hodnocení národních statistických úřadů, avšak s některými úpravami zohledňujícími zvláštní postavení Eurostatu.

² <http://ec.europa.eu/esgab>.

³ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/european-statistics-code-of-practice>.

⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/european-statistical-system/overview>.

⁵ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/peer-reviews>.